

No part of this product may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means, including information storage and retrieval systems, without written permission from the IB.

Additionally, the license tied with this product prohibits commercial use of any selected files or extracts from this product. Use by third parties, including but not limited to publishers, private teachers, tutoring or study services, preparatory schools, vendors operating curriculum mapping services or teacher resource digital platforms and app developers, is not permitted and is subject to the IB's prior written consent via a license. More information on how to request a license can be obtained from <http://www.ibo.org/contact-the-ib/media-inquiries/for-publishers/guidance-for-third-party-publishers-and-providers/how-to-apply-for-a-license>.

Aucune partie de ce produit ne peut être reproduite sous quelque forme ni par quelque moyen que ce soit, électronique ou mécanique, y compris des systèmes de stockage et de récupération d'informations, sans l'autorisation écrite de l'IB.

De plus, la licence associée à ce produit interdit toute utilisation commerciale de tout fichier ou extrait sélectionné dans ce produit. L'utilisation par des tiers, y compris, sans toutefois s'y limiter, des éditeurs, des professeurs particuliers, des services de tutorat ou d'aide aux études, des établissements de préparation à l'enseignement supérieur, des fournisseurs de services de planification des programmes d'études, des gestionnaires de plateformes pédagogiques en ligne, et des développeurs d'applications, n'est pas autorisée et est soumise au consentement écrit préalable de l'IB par l'intermédiaire d'une licence. Pour plus d'informations sur la procédure à suivre pour demander une licence, rendez-vous à l'adresse <http://www.ibo.org/fr/contact-the-ib/media-inquiries/for-publishers/guidance-for-third-party-publishers-and-providers/how-to-apply-for-a-license>.

No se podrá reproducir ninguna parte de este producto de ninguna forma ni por ningún medio electrónico o mecánico, incluidos los sistemas de almacenamiento y recuperación de información, sin que medie la autorización escrita del IB.

Además, la licencia vinculada a este producto prohíbe el uso con fines comerciales de todo archivo o fragmento seleccionado de este producto. El uso por parte de terceros —lo que incluye, a título enunciativo, editoriales, profesores particulares, servicios de apoyo académico o ayuda para el estudio, colegios preparatorios, desarrolladores de aplicaciones y entidades que presten servicios de planificación curricular u ofrezcan recursos para docentes mediante plataformas digitales— no está permitido y estará sujeto al otorgamiento previo de una licencia escrita por parte del IB. En este enlace encontrará más información sobre cómo solicitar una licencia: <http://www.ibo.org/es/contact-the-ib/media-inquiries/for-publishers/guidance-for-third-party-publishers-and-providers/how-to-apply-for-a-license>.

Classical Greek
Higher level
Paper 2

Wednesday 22 May 2019 (morning)

2 hours

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Answer all questions on four extracts taken from two options studied. Each extract is worth **[10 marks]**.
- Section B: Give a written response based on one prompt **[12 marks]**.
- The maximum mark for this examination paper is **[52 marks]**.

Section A

Answer **all** questions on **four** extracts taken from **two** options studied.

Option A — Homer

Extract 1 Homer, *Odyssey* 22.178–199

ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο,
βὰν δ' ἴμεν ἐς θάλαμον, λαθέτην δέ μιν ἔνδον ἔοντα.
180 ἦ τοι ὁ μὲν θαλάμοιο μυχὸν κάτα τεύχε' ἔρευνα,
τῷ δ' ἔσταν ἐκάτερθε παρὰ σταθμοῖσι μένοντε.
εὖθ' ὑπὲρ οὐδὸν ἔβαινε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
τῇ ἑτέρῃ μὲν χειρὶ φέρων καλὴν τρυφάλειαν,
τῇ δ' ἑτέρῃ σάκος εὐρὺ γέρον, πεπαλαγμένον ἄζη,
185 Λαέρτεω ἦρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκε·
δὴ τότε γ' ἤδη κείτο, ράφαι δὲ λέλυντο ἱμάντων·
τῷ δ' ἄρ' ἐπαῖξανθ' ἔλετην ἔρυσαν τέ μιν εἴσω
κουρίζ, ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον ἀχνύμενον κῆρ,
σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον θυμαλγεί δεσμῶ
190 εὖ μάλ' ἀποστρέψαντε διαμπερές, ὡς ἐκέλευσεν
υἱὸς Λαέρταο, πολὺτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
σειρήν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε
κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἔρυσαν πέλασάν τε δοκοῖσι.
τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφησ, Εὖμαιε συβῶτα·
195 “νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ, Μελάνθιε, νύκτα φυλάξεις,
εὐνήν ἑνι μαλακῇ καταλέγμενος, ὡς σε ἔοικεν·
οὐδέ σέ γ' ἠριγένεια παρ' Ὀκεανοῖο ῥοάων
λήσει ἐπερχομένη χρυσόθρονος, ἠνίκ' ἀγινεῖς
αἶγας μνηστήρεσσι δόμον κάτα δαῖτα πένεσθαι.”

1. (a) Describe the shield that Melanthius carries. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (b) Outline what happens to Melanthius after he is seized. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (c) Translate οὐδέ σέ ... πένεσθαι (lines 197–199). [3]
- (d) Present **two** features found in this extract typical of the *Odyssey's* epic style. Support your answer by quoting the Greek text. [2]

Option A — Homer

Extract 2 Homer, *Odyssey* 19.123–147

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
 “ξείν', ἦ τοι μὲν ἐμὴν ἀρετὴν εἶδός τε δέμας τε
 125 ὤλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
 Ἀργεῖοι, μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς
 εἰ κείνός γ' ἔλθων τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύει,
 μεῖζον κε κλέος εἶη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτως.
 νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
 130 ὅσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
 Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
 οἳ τ' αὐτὴν Ἰθάκην εὐδείελον ἀμφινέμονται,
 οἳ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
 τῷ οὔτε ξείνων ἐμπάξομαι οὔθ' ἰκετάων
 135 οὔτε τι κηρύκων, οἳ δημοεργοὶ ἔασιν·
 ἀλλ' Ὀδυσῆ ποθέουσα φίλον κατατήκομαι ἦτορ.
 οἳ δὲ γάμον σπεύδουσιν· ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω.
 φᾶρος μὲν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε φρεσὶ δαίμων,
 στησαμένη μέγαν ἰστόν, ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν,
 140 λεπτόν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' αὐτοῖς μετέειπον·
 “κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
 μίμνεν' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὃ κε φᾶρος
 ἐκτελέσω—μή μοι μεταμῶνια νήματ' ὀληται—
 Λαέρτη ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
 145 μοῖρ' ὀλοή καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
 μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσῆση,
 αἶ κεν ἄτερ σπείρου κεῖται πολλὰ κτεατίσσας.”

2. (a) Outline what the δαίμων put in Penelope's mind to do. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) Explain why Penelope weaves the robe, according to what she said to the suitors. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Analyse how Homer highlights Penelope's self-portrayal in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Option B — History**Extract 3 Thucydides, *The Peloponnesian War* 7.75.4–5**

πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι ἐς ἀπορίαν καθίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπιβώμενοι, εἴ τινα πού τις ἴδοι ἢ ἐταίρων ἢ οἰκείων, τῶν τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐς ὅσον δύναιτο, εἴ τῳ δὲ προλίποι ἢ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειαςμῶν καὶ οἰμωγῆς ὑπολειπόμενοι, ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ

5 στράτευμα πλησθὲν καὶ ἀπορία τοιαύτη μὴ ῥαδίως ἀφορμᾶσθαι, καίπερ ἐκ πολεμίας τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεί δεδιότας μὴ πάθωσιν. κατήφειά τέ τις ἅμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πολλή ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένη ἐώκεσαν ὑποφυεγούσῃ, καὶ ταύτη οὐ σμικρᾶ· μυριάδες γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους

10 τεσσάρων ἅμα ἐπορεύοντο. καὶ τούτων οἱ τε ἄλλοι πάντες ἔφερον ὅτι τις ἐδύνατο ἕκαστος χρήσιμον, καὶ οἱ ὀπλίται καὶ οἱ ἰππῆς παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς ὀπλοῖς, οἱ μὲν ἀπορία ἀκολουθῶν, οἱ δὲ ἀπιστία· ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε καὶ οἱ πλείστοι παραχρήμα. ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἰκανά· σίτος γὰρ οὐκέτι ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ.

3. (a) Outline the actions of the wounded as the army set out on the march. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (b) Translate εἴ τῳ δὲ ... ἀφορμᾶσθαι (lines 3–5). [3]
- (c) οὐδὲν γὰρ ... σμικρᾶ (lines 7–8). Describe the marching army. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (d) παρὰ τὸ εἰωθὸς (line 10). Explain why the transport of food was unusual **and** why food was transported this way. Support your answer by quoting the Greek text. [2]

Option B — History**Extract 4 Thucydides, *The Peloponnesian War* 6.45.1–6.46.3**

τοῖς δὲ Συρακοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο ὅτι ἐν Ῥηγίῳ αἱ νῆες εἰσι, καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ καὶ οὐκέτι ἠπίστουν. καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περιέπεμπον, ἔνθα μὲν φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς πρέσβεις, καὶ ἔς τὰ περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐσεκόμιζον, τὰ τε ἐν τῇ πόλει ὄπλων ἐξετάσει καὶ ἵππων

5 ἐσκόπουν εἰ ἐντελῆ ἐστί, καὶ τᾶλλα ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ καὶ ὅσον οὐ παρόντι καθίσταντο. αἱ δ' ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι παραγίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥηγίον, ἀγγέλλουσαι ὅτι τᾶλλα μὲν οὐκ ἔστι χρήματα ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ τάλαντα μόνα φαίνεται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθύς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν, ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει καὶ οἱ Ῥηγῖνοι οὐκ ἐθελήσαντες

10 ξυστρατεύειν, οὓς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα, Λεοντίνων τε ξυγγενεῖς ὄντας καὶ σφίσιν αἰεὶ ἐπιτηδείους. καὶ τῷ μὲν Νικία προσδεχομένῳ ἦν τὰ παρὰ τῶν Ἐγεσταίων, τοῖν δὲ ἑτέροις καὶ ἀλογώτερα.

4. (a) Locate Egesta in relation to Syracuse. [2]
- (b) Explain why the generals were disheartened after the return of the ships from Egesta. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Analyse how this extract exemplifies Thucydides's literary style. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Option C — Tragedy

Extract 5 Sophocles, *Ajax* 1318–1345

	Ὀδυσσεύς	τί δ' ἔστιν, ἄνδρες; τηλόθεν γὰρ ἠσθόμην βοήν Ἀτρείδων τῶδ' ἐπ' ἀλκίμῳ νεκρῶ.
	Ἀγαμέμνων	
1320		οὐ γὰρ κλύοντές ἐσμεν αἰσχίστους λόγους, ἄναξ Ὀδυσσεύ, τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως;
	Ὀδ.	ποίους; ἐγὼ γὰρ ἀνδρὶ συγγνώμην ἔχω κλύοντι φλαῦρα συμβαλεῖν ἔπη κακά.
	Ἀγ.	ἤκουσεν αἰσχρά· δρῶν γὰρ ἦν τοιαῦτά με.
1325	Ὀδ.	τί γὰρ σ' ἔδρασεν, ὥστε καὶ βλάβην ἔχειν;
	Ἀγ.	οὐ φησ' ἑάσειν τόνδε τὸν νεκρὸν ταφῆς ἄμοιρον, ἀλλὰ πρὸς βίαν θάψειν ἐμοῦ.
	Ὀδ.	ἔξεστιν οὖν εἰπόντι τάληθ' ἠ φίλῳ σοὶ μηδὲν ἦσσον ἢ πάρος ξυνηρετεῖν;
1330	Ἀγ.	εἶπ'· ἦ γὰρ εἶην οὐκ ἂν εὖ φρονῶν, ἐπεὶ φίλον σ' ἐγὼ μέγιστον Ἀργείων νέμω.
	Ὀδ.	ἄκουέ νυν. τὸν ἄνδρα τόνδε πρὸς θεῶν μὴ τλῆς ἄθαπτον ὧδ' ἀναλήτως βαλεῖν· μηδ' ἢ βία σε μηδαμῶς νικησάτω
1335		τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν. κάμοι γὰρ ἦν ποθ' οὗτος ἔχθιστος στρατοῦ, ἐξ οὗ κράτησα τῶν Ἀχιλλείων ὄπλων, ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοὶ οὐκ ἀντατιμάσαιμι ἄν, ὥστε μὴ λέγειν
1340		ἔν' ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων, ὅσοι Τροίαν ἀφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως. ὥστ' οὐκ ἂν ἐνδίκως γ' ἀτιμάζοιτό σοι· οὐ γὰρ τι τοῦτον, ἀλλὰ τοὺς θεῶν νόμους φθείροις ἄν. ἄνδρα δ' οὐ δίκαιον, εἰ θάνοι, βλάπτειν τὸν ἐσθλόν, οὐδ' ἐὰν μισῶν κυρῆς.
1345		

5. (a) Write out and scan τί δ' ἔστιν ... νεκρῶ (lines 1318–1319). Indicate elisions where necessary. [2]
- (b) Outline what Teucer has declared to Agamemnon regarding Ajax. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Translate ἄκουέ ... πατεῖν (lines 1332–1335). [3]
- (d) Outline Odysseus's argument in favor of Ajax's burial. Support your answer by quoting the Greek text. [3]

Option C — Tragedy

Extract 6 Sophocles, *Ajax* 1–28

Ἀθηνᾶ

ἀεὶ μὲν, ᾧ παῖ Λαρτίου, δέδορκά σε
 πειρᾶν τιν' ἐχθρῶν ἀρπάσαι θηρώμενον·
 καὶ νῦν ἐπὶ σκηναῖς σε ναυτικάῃς ὀρῶ
 Αἴαντος, ἔνθα τάξιν ἐσχάτην ἔχει,
 5 πάλαι κυνηγετοῦντα καὶ μετρούμενον
 ἴχνη τὰ κείνου νεοχάραχθ', ὅπως ἴδης
 εἶτ' ἔνδον εἶτ' οὐκ ἔνδον. εὖ δέ σ' ἐκφέρει
 κυνὸς Λακαίνης ὡς τις εὖρινος βάσις.
 ἔνδον γὰρ ἀνήρ ἄρτι τυγχάνει, κᾶρα
 10 στάζων ἰδρῶτι καὶ χέρας ξιφοκτόνους.
 καὶ σ' οὐδὲν εἴσω τῆσδε παπταίνειν πύλης
 ἔτ' ἔργον ἐστίν, ἐννέπειν δ' ὅτου χάριν
 σπουδὴν ἔθου τήνδ', ὡς παρ' εἰδυίας μάθης.

Ὀδυσσεύς

ᾧ φθέγμ' Ἀθᾶνας, φιλτάτης ἐμοὶ θεῶν,
 15 ὡς εὐμαθὲς σου, κᾶν ἄποπτος ἦς ὄμως,
 φώνημ' ἀκούω καὶ ξυναρπάζω φρενὶ
 χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.
 καὶ νῦν ἐπέγνωσ εὖ μ' ἐπ' ἀνδρὶ δυσμενεῖ
 20 βάσιν κυκλοῦντ', Αἴαντι τῷ σακεσφόρῳ·
 κείνον γὰρ, οὐδέν' ἄλλον, ἰχνεύω πάλαι.
 νυκτὸς γὰρ ἡμᾶς τῆσδε πράγος ἄσκοπον
 ἔχει περάνας, εἴπερ εἴργασται τάδε·
 ἴσμεν γὰρ οὐδὲν τρανές, ἀλλ' ἀλώμεθα·
 25 κἀγὼ ἠελοντῆς τῷδ' ὑπεζύγην πόνῳ.
 ἐφθαρμένας γὰρ ἄρτίως εὐρίσκομεν
 λείας ἀπάσας καὶ κατηναρισμένας
 ἐκ χειρὸς αὐτοῖς ποιμνίων ἐπιστάταις.
 τήνδ' οὖν ἐκείνῳ πᾶς τις αἰτίαν νέμει.

6. (a) ᾧ φθέγμ' ... Τυρσηνικῆς (lines 14–17). State how Odysseus knows it is Athena who speaks to him. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) State what Odysseus says he found. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Analyse how Sophocles highlights the theme of hunting in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Option E — Women**Extract 7 Plato, *Republic* Book 5 454d–455a**

ἐφυλάττομεν τὸ πρὸς αὐτὰ τείνον τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον ἰατρικὸν μὲν καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ὄντα τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν· ἢ οὐκ οἶε; ἔγωγε. ἰατρικὸν δέ γε καὶ τεκτονικὸν ἄλλην; πάντως που. οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέρον φαίνεται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἑκατέρω δεῖν ἀποδιδόναι·
 5 ἐὰν δ' αὐτῷ τούτῳ φαίνεται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄρρεν ὀχεύειν, οὐδὲν τί πω φήσομεν μᾶλλον ἀποδεδεῖχθαι ὡς πρὸς ὃ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, ἀλλ' ἔτι οἰησόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τοὺς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία λέγοντα τοῦτο αὐτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς
 10 τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευῆν οὐχ ἢ αὐτὴ ἀλλὰ ἕτερα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; δίκαιον γοῦν. τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἶποι ἄν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἰκανῶς εἰπεῖν οὐ ῥάδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπὸν. εἶποι γὰρ ἄν.

7. (a) οἷον ... ἄλλην (lines 1–2). Analyse the comparison. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (b) ἐὰν δ' ... ἀνδρός (lines 5–6). State the apparent difference between male and female implied in these lines. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) οὐκοῦν ... ἀνδρός (lines 8–10). State what Socrates wants the opponent to say. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (d) Translate τάχα ... χαλεπὸν (lines 10–11). [3]

Option E — Women

Extract 8 Euripides, *Medea* 316–339

Κρέων

λέγεις ἀκοῦσαι μαλθάκ', ἀλλ' ἔσω φρενῶν
 ὀρρωδία μοι μή τι βουλευσῆς κακόν,
 τοσῶδε δ' ἦσσον ἢ πάρος πέποιθά σοι-
 γυνή γὰρ ὀξύθυμος, ὡς δ' αὐτως ἀνήρ,
 320 ῥάων φυλάσσειν ἢ σιωπηλὸς σοφή.
 ἀλλ' ἔξιθ' ὡς τάχιστα, μὴ λόγους λέγε-
 ὡς ταῦτ' ἄραρε, κοῦκ ἔχεις τέχνην ὅπως
 μενεῖς παρ' ἡμῖν οὔσα δυσμενῆς ἐμοί.

Μήδεια

μή, πρὸς σε γονάτων τῆς τε νεογάμου κόρης.
 325 Κρ. λόγους ἀναλοῖς· οὐ γὰρ ἂν πείσαις ποτέ.
 Μή. ἀλλ' ἐξελάς με κοῦδέν αἰδέσῃ λιτάς;
 Κρ. φιλῶ γὰρ οὐ σὲ μᾶλλον ἢ δόμους ἐμούς.
 Μή. ὦ πατρίς, ὡς σου κάρτα νῦν μνειαν ἔχω.
 Κρ. πλὴν γὰρ τέκνων ἔμοιγε φίλτατον πολὺ.
 330 Μή. φεῦ φεῦ, βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα.
 Κρ. ὅπως ἂν, οἴμαι, καὶ παραστῶσιν τύχαι.
 Μή. Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὄς αἴτιος κακῶν.
 Κρ. ἔρπ', ὦ ματαία, καὶ μ' ἀπάλλαξον πόνων.
 Μή. πονοῦμεν ἡμεῖς κοῦ πόνων κεχρήμεθα.
 335 Κρ. τάχ' ἐξ ὀπαδῶν χειρὸς ὠσθήσῃ βία.
 Μή. μὴ δῆτα τοῦτό γ', ἀλλὰ σ' ἄντομαι, Κρέον.
 Κρ. ὄχλον παρέξεις, ὡς ἔοικας, ὦ γύναι.
 Μή. φευξοῦμεθ'· οὐ τοῦθ' ἰκέτευσά σοῦ τυχεῖν.
 Κρ. τί δαὶ βιάζῃ κοῦκ ἀπαλλάσσει χερὸς;

8. (a) Explain why Creon trusts Medea less than before. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (b) Write out and scan φευξοῦμεθ' ... χερὸς (lines 338–339). Indicate elisions where necessary. [2]
- (c) Analyse how Euripides represents Medea as a threat or an outsider. [6]

Option G — Barbarians

Extract 9 Herodotus, *The Histories* 2.40.1–2.41.3

ἡ δὲ δὴ ἐξαίρεσις τῶν ἱρῶν καὶ ἡ καῦσις ἄλλη περὶ ἄλλο ἱρόν σφι κατέστηκε· τὴν δ' ὦν μεγίστην
 τε δαίμονα ἤγηται εἶναι καὶ μεγίστην οἱ ὀρθὴν ἀνάγουσι, ταύτην ἔρχομαι ἐρέων ... ἐπεὰν
 ἀποδείρωσι τὸν βοῦν, κατευξάμενοι κοιλίην μὲν κείνην πᾶσαν ἐξ ὧν εἶλον, σπλάγχνα δὲ αὐτοῦ
 5 λείπουσι ἐν τῷ σώματι καὶ τὴν πιμελήν, σκέλεα δὲ ἀποτάμνουσι καὶ τὴν ὀσφὺν ἄκρην καὶ τοὺς
 ὤμους τε καὶ τὸν τράχηλον. ταῦτα δὲ ποιήσαντες τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοῦς πιμπλάσι ἄρτων
 καθαρῶν καὶ μέλιτος καὶ ἀσταφίδος καὶ σύκων καὶ λιβανωτοῦ καὶ συμύρης καὶ τῶν ἄλλων
 θυωμάτων, πλήσαντες δὲ τούτων καταγίζουσι, ἔλαιον ἄφθονον καταχέοντες· προνηστεύσαντες
 δὲ θύουσι, καιομένων δὲ τῶν ἱρῶν τύπτονται πάντες, ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται, δαῖτα προτίθενται
 10 τὰ ἐλίποντο τῶν ἱρῶν. τοὺς μὲν νυν καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας καὶ τοὺς μόσχους οἱ πάντες
 Αἰγύπτιοι θύουσι, τὰς δὲ θηλέας οὐ σφι ἔξεστι θύειν, ἀλλὰ ἱραὶ εἰσι τῆς Ἰσίου· τὸ γὰρ τῆς Ἰσίου
 ἄγαλμα ἐὸν γυναικίον βούκερων ἐστὶ κατὰ περὶ Ἕλληνας τὴν Ἰοῦν γράφουσι, καὶ τὰς βοῦς τὰς
 θηλέας Αἰγύπτιοι πάντες ὁμοίως σέβονται προβάτων πάντων μάλιστα μακρῶ.

9. (a) Outline how the bull is prepared for sacrifice. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (b) προνηστεύσαντες ... πάντες (lines 7–8). Outline the actions taken **both** before **and** during the sacrifice. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) State what animal Egyptians do not sacrifice **and** explain why. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (d) Translate τὸ γὰρ ... μακρῶ (lines 10–12). [3]

Option G — Barbarians

Extract 10 Euripides, *Medea* 576–605

	Χορός	Ἴασον, εὖ μὲν τούσδ' ἐκόσμησας λόγους· ὅμως δ' ἔμοιγε, κεί παρὰ γνώμην ἐρῶ, δοκεῖς προδοῦς σὴν ἄλοχον οὐ δίκαια δρᾶν.
	Μήδεια	ἢ πολλὰ πολλοῖς εἰμι διάφορος βροτῶν· 580 ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὦν σοφὸς λέγειν πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει· γλώσση γὰρ αὐχῶν τᾶδικ' εὖ περιστελεῖν τολμᾷ πανουργεῖν· ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός. 585 ὡς καὶ σύ· μὴ νυν εἰς ἔμ' εὐσχήμων γένη λέγειν τε δεινός. ἔν γὰρ ἐκτενεῖ σ' ἔπος· χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα μὴ κακός, πείσαντά με γαμεῖν γάμον τόνδ', ἀλλὰ μὴ σιγῇ φίλων.
	Ἴάσων	καλῶς γ' ἄν, οἶμαι, τῷδ' ὑπηρετεῖς λόγῳ, εἴ σοι γάμον κατεῖπον, ἦτις οὐδὲ νῦν 590 τολμᾶς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον.
	Μή.	οὐ τοῦτό σ' εἶχεν, ἀλλὰ βάρβαρον λέχος πρὸς γῆρας οὐκ εὐδοξον ἐξέβαινέ σοι.
	Ἴά.	εὖ νυν τόδ' ἴσθι, μὴ γυναικὸς οὐνεκα 595 γῆμαί με λέκτρα βασιλέων ἄ νῦν ἔχω, ἀλλ', ὥσπερ εἶπον καὶ πάρος, σῶσαι θέλων σέ, καὶ τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς ὁμοσπόρους φῦσαι τυράννους παῖδας, ἔρυμα δώμασιν.
	Μή.	μὴ μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος μηδ' ὄλβος ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.
	Ἴά.	οἴσθ' ὡς μετεύξη καὶ σοφωτέρα φανῆ; 600 τὰ χρηστὰ μὴ σοι λυπρὰ φαίνεσθαι ποτε, μηδ' εὐτυχοῦσα δυστυχῆς εἶναι δοκεῖν.
	Μή.	ὑβρίζ', ἐπειδὴ σοὶ μὲν ἔστ' ἀποστροφή, ἐγὼ δ' ἔρημος τήνδε φευξοῦμαι χθόνα.
	Ἴά.	αὐτὴ τάδ' εἶλου· μηδέν' ἄλλον αἰτιῶ.

10. (a) State who deserves the greatest punishment, according to Medea. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) Outline Jason's reasons for taking a wife. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Analyse how Euripides highlights moral ambiguity and the significance of perspective in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Section B

Discuss any **one** of the following prompts. Your answer should demonstrate your understanding of the prescribed authors, knowledge of broader contexts and critical analysis.

[12]

Option A — Homer

11. The *Odyssey* seeks to reestablish what is normal for domestic life.

Option B — History

12. “Most people in fact will not take the trouble in finding out the truth, but are much more inclined to accept the first story they hear.” (Thucydides, *The Peloponnesian War* 1.20)

Option C — Tragedy

13. Tragedy explores the question “What is justice when morality fails?”

Option E — Women

14. For the ancient Greeks, women were inferior to men by nature.

Option G — Barbarians

15. “That is why the poets say: ‘It is correct that the Greeks rule barbarians’. For by nature what is barbarian and what is slave are the same.” (Aristotle, *Politics* 1.1252b1)
